

3. Рішення Конституційного Суду України про офіційне тлумачення положень статті 10 Конституції України від 14 грудня 1999 року. м. Київ.

4. Луньо Є. А. Повстанський героїчний епос і питання сучасного державотворення. *Народознавчі зошити*. № 3 (117), 2014. С. 502-513.

---

**Лабута А. О.**, здобувачка вищої освіти 2 курсу, група МР-191  
Науковий керівник – **Гаценко І. О.**, к.філол.н., доцент  
*Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)*

### **НОВОВВЕДЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ**

Українська мова — це, у першу чергу, ідентичність української нації, її історія етнокультурної цілісності, яка має свій правопис зі своєю системою загальноприйнятих правил.

Новий український правопис ухвалили майже два роки тому – 3 червня 2019-го року. Цьому передувала довга дискусія та обговорення щодо змін, які збиралися запровадити. Але досі в Україні ми користувалися правописом, ухваленим ще в 1989 року [1].

Думки щодо доцільності нових мовних правил розділилися. Головний науковий співробітник Інституту педагогіки Наталія Богданець-Білоskalенко впевнена, що це позитивні зміни. «Спочатку здається, що буде плутанина, але, якщо подивитися історично, то в 1928 році була прийнята «скрипниківка», а з часом сталінський тоталітарний режим, що знівельовав і наблизив українську мову до російської. Тому ми повертаємо свій автентичний правопис», – стверджує Богданець [2]. Також висловив і свою думку відомий педагог Олександр Авраменко: «Мова – це живий організм, і в ній весь час виникають якісь нові слова, тому нічого дивного немає в тому, що через якихось тридцять-сорок років виникає потреба зробити якісь поправки» [3].

Проте інші фахівці налаштовані більш критично. «Цей правопис суперечить сам собі. У ньому може бути правило, згідно з яким ми пишемо категорію слів певним чином, а до нього – десять винятків. У кількох моментах правопис усе спростив, але на кожне правило, яке вирішило певну проблему – з'явилося ще більш незрозумілих правил», – стверджує філолог Остап Українець [2].

Але все ж таки, для чого нам новий проєкт правопису? Розробники кажуть, що – це все заради того, аби українці користувались правописом, створеним вже на фундаменті української правописної традиції з урахуванням новітніх мовних явищ, що набувають поширення в різних сферах суспільного, наукового та культурного життя [4]. Таким чином, він зможе захистити українську мову від русифікації [2].

Щодо нововведень, то рекомендовано застосовувати норми і правила нової редакції правопису в усіх сферах суспільного життя, а саме:

- Числівник «пів» у значенні «половина» пишемо окремо: *пів Києва, пів яблука, пів відра*. Виняток – слова, з якими «пів» становить єдине поняття (*півкуля, півмісяць, півострів* тощо);

- складені назви інформаційних агентств пишемо з великої літери (крім родової назви) і без лапок: *агентство Українські Національні Новини, агентство Франс Пресс, агентство Інтерфакс-Азербайджан*;

- в прізвищах та іменах людей допускається передавання звука [g] двома способами: буквою г (*Васко да Гама, Вергілій, Габсбург, Гегель, Гете*) і шляхом імітації іншомовного [g] – буквою ґ (*Васко да Гама, Вергілій, Габсбург, Гетель, Гете*);

- у запозиченнях із давньогрецької мови, що мають стійку традицію передавання буквосполучення «au» шляхом транслітерації як «ау», допускаються орфографічні варіанти: *аудієнція і авдієнція, аудиторія і авдиторія, лауреат і лавреат, пауза і павза, фауна і фавна;*
- буквосполучення «th» у словах грецького походження передається варіативно: *Марфа і Марта, Афіни та Атени, міфологія і мітологія, кафедра і катедра* тощо. Раніше було прийнято зазвичай вживати «ф»;
- слова «проекція» та «проект» потрібно писати через «є» (раніше через «е»);
- географічні назви, що починаються зі Східно-, Західно-, Північно-, Південно-, пишуться з великої літери (обидва слова) і через дефіс: *Східно-Китайське море (раніше Східнокитайське), Південно-Західна залізниця;*
- слова із першим іншомовним компонентом *анти-, контр-, віце-, екс-, лейб-, обер-, штабс-, унтер-* писатимуться разом: *ексміністр, віцепрем'єр, оберофіцер, унтерофіцер, онлайн, штабскапітан* [5].

Мовознавці відзначають, що ці нововведення полегшать правопис, оскільки зменшиться кількість правил, і учням буде легше сприймати нові правила [6].

Важливо наголосити, що Правописна комісія не створила абсолютно нові норми, а ввела їх як паралельні, тобто означає, що це тільки рекомендовано їх дотримуватись. Але цю реформу українського правопису вже називають історичною, адже фактично йдеться про впровадження нового мовного законодавства у державі [3].

Сучасна українська мова — відкрита й динамічна. Змінюється словник, з'являються нові терміни в різних сферах суспільної комунікації, тому виникає потреба в адаптації загальних і власних назв до раніше сформульованих орфографічних правил [6]. Деякі українці вважають, що українська мова є суттєвою ознакою цілісності нашої нації. Її функціонування та розвиток повинні відбиватися у правописі. А він, безумовно, кодифікує нашу мову в соціолінгвістичному контексті [6].

Отже, зміни в правописі – це нормальне явище, а також ознака того, що мова розвивається, тому до цього просто потрібно звикнути. До того ж, обов'язково потрібно знати та вдосконалювати свої знання. Тож шануйте та поважайте рідну мову та навчайтесь писати грамотно.

#### **Список використаних джерел**

1. Новий український правопис: історія, зміни ,нововведення.URL:<https://nasze-slowo.pl/novuj-ukrayinskij-pravopys-istoriya-zminy-novovvedennya/>
2. Український правопис. 14 нових правил, які варто запам'ятати. URL:<https://glavcom.ua/country/science/ukrajinskiy-pravopis-14-novih-pravil-yaki-varto-zapamyatati--596631.html>
3. Нова редакція «Українського правопису»: основні зміни, які потрібно знати.URL: <https://uatv.ua/nova-redaktsiya-ukrayinskogo-pravopysu-osnovni-zminy-yaki-potribno-znaty/>
4. Новий правопис: що змінили в українській мові та чому це важливо.URL: [https://24tv.ua/noviy\\_proekt\\_pravopisu\\_shho\\_zmnyat\\_v\\_ukrayinskiy\\_movi\\_ta\\_chomu\\_tse\\_vazh\\_livo\\_n1020295](https://24tv.ua/noviy_proekt_pravopisu_shho_zmnyat_v_ukrayinskiy_movi_ta_chomu_tse_vazh_livo_n1020295)
5. Зміни в українському правописі: які слова ми тепер маємо писати інакше.URL: <https://bit.ua/2019/05/zmimy-pravopysu/>
6. Нова редакція «Українського правопису»: коли введуть і навіщо це потрібно? URL: <https://znaj.ua/society/236109-nova-redakciya-ukrajinskogo-pravopisu-koli-vvedut-i-navishcho-ce-potribno>.